

Egy szombati napon délidőben, mi, harmadikos kistörpék elszomrodva olvastunk egy hirdetőt a Törpeháza Főterecskéjén. Az állt rajta, hogy aznap délután előadást tart egy bűvész a völgybeli falucsukában. Eltűntet egy embert. Igen ám, de abban az esztendőben délután jártunk tanításra a törpeházi iskolába. Egyik társunk azonban, a nagyhangú Nevenincs gondolt egyet...

Néhány perc múlva tanítónk, Mosolygós bácsi előtt álltunk, és Nevenincs így szólt: „Azt kérjük, hogy ma délután ne legyen tanítás, meg szeretnénk nézni a bűvészt. Lehetne ez tanulmányi kirándulás is.” Mosolygós bácsi elmosolyodott: „Ilyesmiért nem maradhat el a tanítás. A fortély, amin az eltűntetés alapszik, nem tananyag.” „De minket akkor is érdekel! Tartozik is vele Mosolygós bácsi, hogy teljesíti egy kérésünket!” „De nem akármilyen kérészeteket! A fortélyt pedig magam is megmutatom nektek, majd megcsináljuk dobozokból a bűvészszínpadot.”

Nevenincs most hosszasan hallgatott, majd nagy elszánással így szólt: „Mi mégis inkább a bűvészt néznénk meg, ott szeretnénk kilesni a fortélyt! Ne tessék haragudni ránk, ha nem lennénk ott délután az iskolában!” Azt hittük, Mosolygós bácsi összeszítja, de most is csak mosolygott: „Hogy ne legyetek ott? Az éppen olyan lehetetlen, mint eltűntetni egy embert!”

Miután kijöttünk a házacsukából, Nevenincs magukhoz vezetett minket, levelet írt egy rajzlapra, és felolvasta nekünk: „Kedves Mosolygós bácsi! Ne tessék minket rossznak gondolni, amiért üres a tanterem. Jogunk volt elmenni. Mosolygós bácsi a hibás, nem tartotta meg ígéretét. Szerető és tisztelő tanítványai.”

Megdöbbenve hallgattuk. De ugyanakkor láttam az arcokon,

Leszkay András bácsi Moha-meséje

Iskolakerülés büntetve – jeles

büszkék is voltunk rá, hogy ilyen nagy eseménynek vagyunk cselekvő részesei. A kicsiny kerekfejű Diócska azonban megszólalt: „Ez a levél rosszul esnék Mosolygós bácsinak!” De Nevenincs csak legyintett, aláírta a nevét, azután Bérci Bercinek nyújtotta a tollat. Utána én

írtam alá. Aztán Piciszemű, Napraforgó, Pojácá meg Körte Törpe. Diócska ellenben így szólt: „Azt mondta Mosolygós bácsi, lehetetlen, hogy ne legyünk ott az iskolában. Akkor tehát okosabb, ha meg sem próbálok lemenni a bűvészhez.” Nevenincs az arcába kiáltott: „Áruló! Soha többet nem szólunk hozzád egy szót sem!” Diócska szomorkásan mosolygott: „Akkor szervusztok!” – és elment.

Ebéd után a tanterem ajtajára tűztük a levelet, és lementünk a völgybe, a faluvégi rétre. Ott állt a bűvész sátra. Megbeszéltük, hogy bemenet előtt körüljárjuk, kilessük a fortélyt. Abban a pillanatban azonban, hogy odaértünk, megkondult a toronyóra, és elütötte a háromnegyed hármát. Mi pedig megálltunk, egymásra néztünk, és Piciszemű így szólt: „Most indul Mosolygós bácsi a házából az iskolába!” Nevenincs ráförmedt: „Tudjuk, hogy most indul! Minek ezt most emlegetni?!” Napraforgó közben már a pénztárhoz lépett, és mentünk mindnyá-

jan utána. Bérci Berci ezt momogta: „Okosabb is minél előbb bemeni, az előadás után is leskelődhetünk.”

Miután megálltunk elől a sötét színpadocska közelében – mert padok nem voltak –, s miután beszélgettünk a már bent lévő falubeli néikkel és bácsikkal, nézegetni kezdtük – főként Nevenincs buzdítására – a sötét, függöny nélküli színpadocskát. De megkondult közben ismét a toronyóra, és elütötte a hármát. Körte Törpe nyugtalan hangon ezt mondta: „Most látja meg Mosolygós bácsi a levelet!” Nekem azonban eszembe jutott valami, és ki is mondtam: „Nem látja meg, levette Diócska, hogy ne esék rosszul Mosolygós bácsinak.” Nevenincs most rám förmedt: „Nem meri levenni azt, amit én tűztem oda!” De a többiek nekem adtak igazat: „De leveszi! Már le is vette.”

Amikor negyed négyet ütött az óra, Pojácá ezzel fordult hozzánk: „Mit gondoltok, megtartja a tanítást Mosolygós bácsi annak az egy szem Diócskának?” Körte Törpe, mint aki már gondolkozott ezen, tüstént válaszolt: „Megtartja. Még felelteti is mindenből, kitűnőre, jutalmul, amiért nem jött velünk.”

Miután elütötte az óra a fél négyet is – ekkor már zsúfolva volt a sátor –, a színpad hirtelen kivilágosodott. Keskeny és mély volt, mint valami kapualj. És semmi más nem állt a háttér előtt, csak egy szék. A bűvész a pénztár felől jött a nézőtérre, és fölkért valakit a közönségből, jelentkezzék eltűntetésre.

Nógrádi bácsi, a fuvaros, jelentkezett. Kivezették oldalt a sátorból, és néhány másodperc múlva megláttuk őt a színpadocska mélyén. Leült a székre. A bűvész ezt kiáltotta: „Hókusz-pókusz, hále-hopp!” – és amikor kimondta a hoptot, elsőként a színpadocska, de szinte ugyanabban a pillanatban ki is világosodott. De ekkor már üres volt a

szék. Most ismét mondta a bűvész: „Hókusz-pókusz, hále-hopp!” Egy pillanatnyi sötétség, és megint ott állt Nógrádi bácsi.

Ámultam-bámultam. A toronyóra azonban ütni kezdte a háromnegyed négyet, és az ámulással együtt eszembe jutott, hogy ilyenkor szokott szünetet adni Mosolygós bácsi. Nézte a színpadot Bérci Berci is, de oda is hajolt hozzánk: „Mit gondoltok, Diócska most egyedül szaladgál az udvaron?” Pojáca ezt mondta: „Nem szaladgál! Már felelt mindenből, és most együtt elmennek.” Piciszemű duzzogós hangon motyogta: „Mosolygós bácsihoz mennek. Mosolygós bácsi megcsinálja Diócskának a színpadot!” Nevenincs haragosan tekintett ránk, de elárulta, hogy már ő is gondolkodott ezen, és kijelentette: „Dobozkirályhoz mennek!” Majdnem kiáltva mondtuk mindannyian: „Hát persze!” – Magától értetődőnek láttuk, hogy Diócska figyelmeztette Mosolygós bácsit, hogy a legkönnyebben a dobozgyűjtő kistörpénél, Dobozkirálynál állíthatják össze a színpadocskát.

Eközben egy falubeli kislány, Füleki Jancsi foglalta el Nógrádi bácsi helyét. A bűvész pedig átváltoztatta Jancsit majmocskává! Azután a majmocskát vissza Jancsivá.

Amikor a sátorból kijövet mindnyájan egyszerre tekintettünk föl Törpeháza felé, nyilvánvalóvá lett, hogy egyikünknek sincs kedve kukucskálással, fortélyeséssel tölteni az időt. A gyorsaság meg, amellyel megindultunk fölfelé, azt a közös szándékot is tudatta velünk, hogy minél előbb bocsánatot akarunk kérni.

Egyenesen Dobozkirályékhoz mentünk. Már a kertben is kihallottuk a besötétített szobából Mosolygós bácsi magyarázó beszédét. A színpadocska az asztalon állt, és két gyertyavég égett benne, egy-egy elrejtett rekeszben. Mosolygós bácsi ránk tekintett, mi meg szinte egyszerre mondtuk: „Ne tessék haragudni, hogy nem voltunk ott az iskolában!” Elmosolyodott: „Dehogyan nem voltatok ott!” Összenéztünk. Úgy látszik, annyira haragszik, hogy megvetése jeléül beszélni sem akar arról, amit tettünk.

Nevenincs el is vörösödött, és így szól: „Tessék megbocsátani,

amit a levélben írtam!” Most már én is megszólaltam: „Azt nem olvasta Mosolygós bácsi! Diócska levette!” Mosolygós bácsi Diócskára nézett: „Miért vetted le?” De Piciszemű válaszolt Diócska helyett: „Azért vette le, hogy ne essék rosszul Mosolygós bácsinak.” Mosolygós bácsi megint elmosolyodott: „No lám. Tudtok ti mindent, ami az iskolában történt! Hát miért mondjátok, hogy nem voltatok ott?”

Most már Körte Törpe is megszólalt: „Annyit biztosan tudunk, hogy Diócska mindenből felelt, és mindenből kitűnőt kapott.” Mosolygós bácsi csodálkozott: „Minek ezt emlegetni? Ott voltatok, hát tudjátok. Ha nem lettetek volna ott, azt sem tudtátok volna, hogy Dobozkirálynál találtok meg!” Ekkor Neve-

nincs kiáltott fel: „Diócska figyelmeztette Mosolygós bácsit a Dobozkirálya!” „Hát persze, hogy ő. Na, ezt is jól tudjátok. De hiszen meg is mondtam én délben, lehetetlen, hogy ne legyetek ott!”

Most már Nevenincs is elmosolyodott: „Köszönjük, hogy nem tessék haragudni, amiért lent voltunk.” Mosolygós bácsi rábámult: „Hát mégis azt hiszed, hogy lent voltatok? Mondd hát akkor el a fortélyt!” Nevenincs olyan bamba arcot vágott, hogy nevetésben törtünk ki. Nevetett Diócska is: „Ha lent lettetek volna, tudnátok a fortélyt. Nem nehéz kitalálni, nézzetek a színpadra!”

A megvilágított mély színpadocskán egy játékszékecske állt, Dobozkirály hűgának bababútorai-ból. A székecske ülésén egy szem diót láttunk. Körülötte hét bogáncs. „A dió: Diócska. A hét bogáncs ti vagytok. No, lássuk hát: el lehet-e

tüntetni a hét bogáncsot az iskolából?” Diócska lassan mondani kezdte: „Hókusz-pókusz, hále-hopp!” – és egy pillanatnyi sötétség után csak a dió volt a székecskén. Mondta ismét: „Hókusz-pókusz, hále-hopp!” – megint egy pillanatnyi sötétség, és ismét ott volt a dió körül a hét bogáncs. Nevenincs felkiáltott: „El lehetett tüntetni!”

Ekkor Mosolygós bácsi levette a színpadocska fedelét: „Nézzetek bele!” És mi ámulva láttuk, hogy a színpadocskán, ott, ahol a széket véltük, csak tükör van, székből pedig kettő is van ott, de rejtve, mindkét oldalon egy-egy, majdnem szemközt a tükörrel, az egyik székecskén dió, körülötte a hét bogáncs, a másik székecskén pedig csak egy szem dió. A néző pedig aszerint látja hol az egyik, hol a másik székecskét, hogy az elsötétítés pillanatában melyik felé fordítja a tükröt a bűvész.

Miután hazakísértük Mosolygós bácsit, a kertajtó előtt Nevenincs így szól hozzám: „Köszönjük, hogy nem tetszik megbüntetni minket.” Mosolygós bácsi elmosolyodott: „Amikor bementem ma az osztályba, Diócska ezt mondta nekem: – Itt vannak a többiek is! Csak úgy látszik, mintha nem volnának itt. Tessék csak felhívni felelni akármelyiküket, és tessék beleegyezni, hogy ma kivételesen én feleljek helyettük! – Ebbe készségesen beleegyeztem.” Ekkor Mosolygós bácsi elmosolyodott, s folytatta: „És így történt, hogy mindegyikötök kapott ma egy-egy kitűnőt. Nevenincs nyelvtanból, Moha írásból, Napraforgó földrajzból és így tovább. Ha ez tinektek nem büntetés, más büntetéssel nem szolgálhatok. Szervusztok!”

Soha életemben nem hittem, hogy az is lehet büntetés, ha kitűnőt kap valamiből az ember. Ekkor megtudtam, lehet. Hosszú ideig álltunk lehajtott fővel, szóltanul a becsukódott kertajtó előtt. Még egymásra is féltünk ránézni. Hát még Diócskára! Rettenetes volt a gondolat, hogy ha majd fölemeljük a fejünket, és ránézünk, akkor öelőtte még jobban fogjuk szégyellni magunkat, mint amennyire máris szégyelltük egymás és önmagunk előtt is.